

Lídia Ortiz: «Se'ns manipula molt amb la imatge, hem d'aprendre a anar més enllà»

Conversem amb Lídia Ortiz, una apassionada de l'art que viu i treballa a la Poble de Segur

"Autoportrait", autoretrat de Lídia Ortiz. Foto: Lídia Ortiz

No li agrada que la defineixin com a artista però va estudiar Belles Arts a la Universitat de València, al departament d'escultura. De formació interdisciplinària i enamorada pel Mediterrani, ha viscut a Egipte, Turquia, Grècia i França. En un moment donat va decidir venir a viure a Poble, on havia pujat intermitent des de petita. "Vaig canviar els museus per les muntanyes", ens apunta. A més a més, és llicenciada en dret. Parlant amb ella ens podem adonar de la passió amb la que parla d'aquells artistes a qui admira. Creu que educant-nos en l'art aprendríem a tenir el nostre propi criteri i a veure la realitat d'una forma diferent.

Ja des de ben jove vas començar a viatjar i estudiar a l'estranger, què recordes dels teus primers viatges?

A París vaig conèixer un professor xinès que em va ensenyar a captar l'essència del dibuix, l'instant. Allí vaig aprendre realment a dibuixar. Després vaig tornar a la Universitat de València i la metodologia era un altra, molt més clàssica fins que un professor es va fixar en el meu treball i

em va potenciar.

En quin sentit?

A València ens feien dibuixar el cos humà d'una forma molt més clàssica, amb ombres, modelatge... A mi m'interessava més buscar l'essència. Quan vaig acabar la carrera vaig decidir buscar beques per marxar a l'estranger. Vaig viure a Tesalònica, Grècia i després a Istanbul on vaig poder aprendre molt de l'art contemporani com l'art povera (pobre) i d'artistes com Luciano Fabro i Jannis Kounellis, Gabriel Orozco, Mike Nelson, Damien Hirst anant a les Bienals de Venècia i d'Istanbul. En aquests viatges sempre m'emportava llibretes que es convertien en companyes de viatge i on seguia treballant el dibuix.

Es convertien doncs en quaderns de viatge.

Quan viatges no et pots emportar moltes coses. Les llibretes o *sketchbooks*, en canvi, em permetien jugar amb el dibuix, la vivència, l'anotació i allò que volgués. En guardo moltes dels diferents viatges.

En algun moment vas decidir tornar a València?

Sí, després de viure a Istanbul vaig tornar a València per intentar assentar el cap... però no vaig poder, em vaig preparar una Beca del ministeri d'afers estrangers per continuar aprenent.

O sigui que no vas deixar de viatjar?

No! Vaig guanyar la Beca! Vaig marxar dos anys al Caire, per estudiar l'àrab escrit i oral i com vivien les persones amb una cultura diferent de la nostra. Vaig aprendre molt. En tornar vaig anar a París a fer un màster d'art i llenguatge, escollint la branca de fotografia, amb Michel Frizot, un dels màxims experts en fotografia que em va portar a fer una tesi doctoral sobre fotografia espanyola del segle XIX.

El passeig de Gràcia de Barcelona, a finals del segle XIX. Foto: Antoni Esplugas

Què et porta a interessar-te per un tema tan concret?

Podríem dir que va ser la vida. A París vaig treballar amb un gran expert en fotografia i cinema quan era estudiant a la facultat. A més treballava en una casa de subhastes i la fotografia espanyola em permetia fer viatges a Espanya i podia visitar la família i els amics. D'aquests anys em va quedar una col·lecció molt interessant de fotografies.

Què destacaries de la fotografia d'aquesta època? Tenia vocació artística la fotografia?

Aparentment no, després he vist que sí, tenia una vessant molt experimental. Era una fotografia feta amb molta passió per autèntics pioners. Fins que va no aparèixer el calotip, en què la imatge es va fer múltiple, molts intel·lectuals van rebutjar la fotografia. A mitjans del s. XIX la Missió Heliogràfica es posa en marxa i Prosper Mérimée, amb d'altres intel·lectuals, comencen a veure-li una utilitat i sortida. Aquesta és la primera missió en la història feta amb una càmera, fotografiar tot el patrimoni francès sobre el territori gràcies a 5 fotògrafs. Un d'entre ells, el gran Gustave Le Gray.

La fotografia arribava menys a les zones rurals?

La fotografia paisatgística era encara molt experimental i molt pocs van viatjar a zones aïllades per la dificultat que tenia arribar-hi portant un equip de fotografia de l'època. A Europa un dels pioners va ser un aristòcrata anomenat Joseph Virgier, un aventurer que el 1853 va dedicar-se a fotografiar els Pirineus incloent algunes parts espanyoles acompanyat d'un ruc que carregava l'equip de fotografia, deixant un treball meravellós que es va subhastar a Nova York el 2008.

A més de l'estudi de la fotografia, actualment et dediques també al collage, té alguna relació?

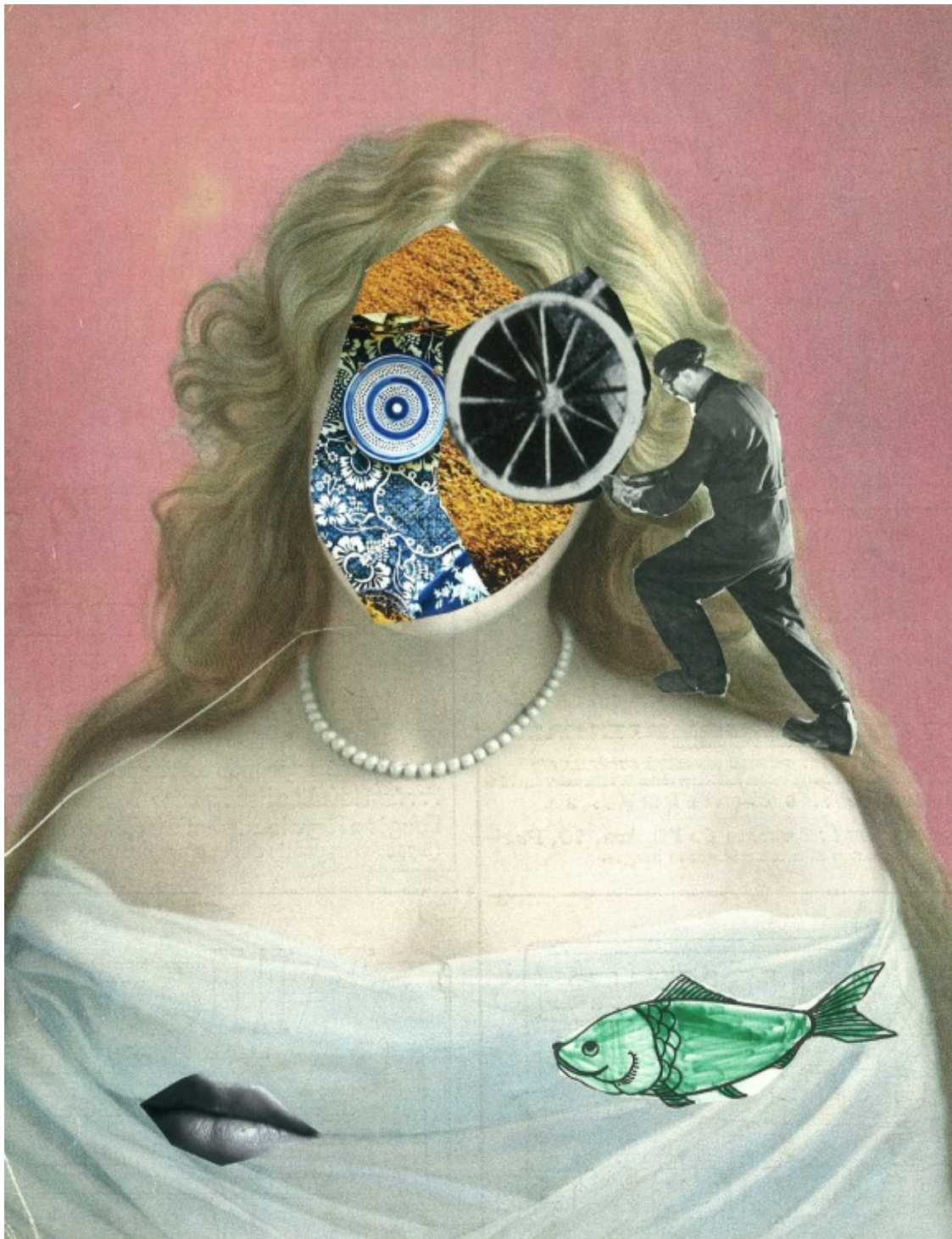
M'interessa molt la imatge i el concepte de la reapropiació, apropiar-se d'una imatge, jugar-hi, destruir-la i tornar-la a construir és molt divertit i engloba la teva vivència. Li estàs donant una segona vida a aquesta imatge. És un treball amb material aliè amb el que acabes construint una nova realitat, i això és molt enriquidor. I necessari!

En quin sentit?

En la nostra societat se'ns manipula molt amb la imatge i hem d'aprendre a mirar i anar més enllà, poder canviar de punt de vista. Quan comences a construir una imatge et permet posar en dubte moltes coses.

Hauríem de tenir més present l'educació artística.

No se'ns educa en l'art i és una assignatura molt important. A vegades es pensa que és una qüestió d'elit, la gent s'espanta perquè no entén una obra i és que potser abans n'has hagut de veure moltes altres per entendre-la. És com en la literatura, si no entens un llibre potser l'entendràs quan n'hagis llegit deu més abans.

La tècnica del collage permet crear nova vida a diferents imatges.

El concepte d'art està massa mitificat?

Al segle XX es va intentar dessacralitzar l'art i les avantguardes artístiques van aportar molt per aquesta feina, imagina't fer art amb paper de correu, doncs Kurt Schwitters ho va aconseguir, un

artista alemany del moviment constructivista i Dadá que retallava les cartes i després feia les seves composicions. A més a més un altre tema interessant és el de l'art anònim, l'art del carrer i els artistes del grafit, un art importat dels EEUU i d'Europa, sense saber qui es l'autor. El grafitier Banksy és molt interessant en aquest sentit.

Encara idolatrem massa l'artista.

Sí, és una conseqüència de la burgesia. Però a mi també m'agrada quedar-me amb els noms dels artistes d'una forma simbòlica, es tracta de persones que han avançat en l'art i que ens han permès avançar en el coneixement de l'art i el seu potencial. Per mi anomenar-los és un reconeixement al seu treball. M'encanta, per exemple, recordar l'Egon Schiele, un artista vienès meravellós que a més a més va veure cremada molta de la seva obra.

Dóna la sensació que en comarques com el Pallars l'art no s'ha potenciat gaire.

A les comarques rurals l'art no ha estat tan necessari, i és natural que no tingués tanta importància, com al territori urbà. Dit això, a Pobla vam tenir a Miquel Villà, un pintor que va defensar la pintura de paisatge i el nostre patrimoni amb la seva obra, el color, la geometria i les composicions. Valorar els nostres artistes és una tasca de reconeixement molt valuosa. Artistes com Gustau Chalamanch o Jordi Subirà deixen el pavelló molt alt i demostren que l'art hi és present. La Fira d'Art de Salàs té uns espais expositius fantàstics i s'ha de reconduir perquè te potencial i s'hi ha de creure. Espais com el Comú de Particulars d'Enric Vilanova, arquitecte del Gatpac, tenen col·leccions d'art local de gran qualitat artística i tenen la possibilitat de defensar i promocionar treballs artístics sense límits.

I a tu personalment què t'ha aportat?

Per a mi ha estat molt enriquidor haver vingut al Pallars, he sentit que he canviat els museus per les muntanyes, tant li fa on siguis, el més important és a la mirada.